

JÄKÄLÄKARTOITUS VANTAALLA 2016

Hankakarve (*Pseudevernia furfuracea*). Kuva Kimmo Jääskeläinen

Kimmo Jääskeläinen 25.12.2016

JOHDANTO

Vantaan jäkälälajistoa ei ole aiemmin selvitetty kovinkaan kattavasti. Lähinnä tiedossa on muutamia, osin hyvinkin vanhoja (v. 1920-1960) havaintoja harvinaisemmista jäkälistä. Minkäänlaista koko Vantaan jäkälien luetteloa ei liene myöskään koskaan julkaistu.

Ilmansaasteiden ja rakentamisen takia useimmat vanhat keruupaikat ovat muuttuneet jäkälien kannalta selvästi huonompaa suuntaan, suuri osa kasvupaikoista lienee tuhoutunut. Tuoreita jäkälätietoja on varsin vähän, mukaan lukien allekirjoittaneen hajanaisia, maastoretkillä tehtyjä lajihavaintoja eri puolilta Vantaalta viimeisen 25 vuoden ajalta. Vantaan jäkälien hieman perusteellisempi kartoitus oli jo edellä mainitunkin perusteella aika käynnistää v. 2016.

Suomesta tunnetaan hieman yli 1700 jäkälää ja noin 250 jäkälöitymätöntä ns. lähilajia. Suomen jäkälistä on viime vuosina julkaistu kaksi laajaa teosta: Suomen jäkäläopas (toim. Stenroos ym. 2011) ja Suomen rupijäkälät (toim. Stenroos ym. 2015). Näissä teoksissa esitellään kattavasti tämän hetkinen tieto jäkälistä ja niiden tutkimuksesta, ja lisäksi erityisesti Suomessa esiintyvien lajien ekologia.

Jäkäliä on jo pitkään käytetty menestyksekkäästi metsien luonnontilaisuuden arvioinnissa. Tässä kartoituksessa oli kaksi päämäärää. Ensimmäisenä tarkoitus oli selvittää seuraavaa yleiskaavakierrosta varten lähinnä joidenkin luo-alueiden merkitys jäkälälajiston kannalta. Toisin sanoen, ennakolta arvioiden lajistoltaan arvokkaampien alueiden, kuten luonnonsuojelualueiden kartoitus jää seuraaville vuosille. Toisena päämääränä oli samanaikaisesti kerätä ensimmäistä kertaa Vantaan jäkälien lajiluetteloa.

Tässä raportissa esitetään hyvin tiiviisti kesällä 2016 tutkittujen alueiden merkitys jäkälälajiston kannalta. Raportin liitteenä on luettelo Vantaalta löytyneistä jäkälistä.

MENETELMÄT

Ensisijaisina maastokäyntien kohteina olivat voimassaolevan yleiskaavan mukaiset luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet (luo-alueet). Vantaalaisten luo-alueiden pinta-ala on sen verran suuri, ettei muutamassa viikossa ollut mahdollista käydä kaikilla alueilla, joten Vantaan ympäristökeskus priorisoi kohteita. Tutkitut alueet käveltiin läpi kiinnittäen erityistä huomiota jäkälien kannalta arvokkaiden mikrohabitaattien olemassaoloon. Erityispaino oli luonnontilaisuutta indikoivien jäkälien ja sammalista esimerkiksi haavanriippusammalen havainnoinnilla. Keskeistä oli myös alueiden tulevaisuuden merkityksen arviointi nykyisellä kehityksellä. Maastokäynnit tehtiin pääosin kesä-heinäkuussa. Mustakosken ja Kylmäojan kohteilla maastossa oli mukana myös ympäristösuunnittelija Sinikka Rantalainen Vantaan ympäristökeskuksesta.

Samanaikaisesti kerättiin yleistä lajitietoa Vantaa jäkäläluetteloa varten. Jäkälien niin sanottu totaali-inventointi on lähes mahdotonta ja käytännössä mahdollista vain hyvin suppealla alueella. Siten lajitietoa kerättiin tutkituilta alueilta varsin kursorisesti. Tällä tavoin jo maastossa tunnistettavista lajeista, kuten suuresta osaa makrojäkäliä, kerätty lajitieto on suhteellisen kattavaa. Rupijäkäliä tunnetaan Suomesta lähes 1500 lajia, ja näistä valtaosa vaatisi näytteiden keruuta ja

runsaasti aikaa määrittystä varten. Tästä syystä erityisesti kivipintojen rupijäkälät jäivät pienemmälle huomiolle.

TULOKSIA

Kohteista esitellään sieltä löytyneitä merkittävimpiä havaintoja ja lajiston piirteitä sekä tulevaisuutta jäkälälajiston kannalta. Muutamista merkittävimmistä havainnoista annetaan myös KKJ:n yhtenäiskoordinaatiston (YKJ) mukainen karttapiste.

Katriina

Alue on vanhaa, pääosin puistomaista kulttuuriympäristöä. Siellä on runsaasti vanhoja lehtipuita, mikä näkyi myös runkolajistossa. Makrojäkälistä runsaita olivat esimerkiksi laakajäkälälajit (*Physcia*, *Phaeophyscia*, *Physconia*), valkohankajäkälä (*Evernia prunastri*) ja risarustojäkälä (*Ramalina farinacea*).

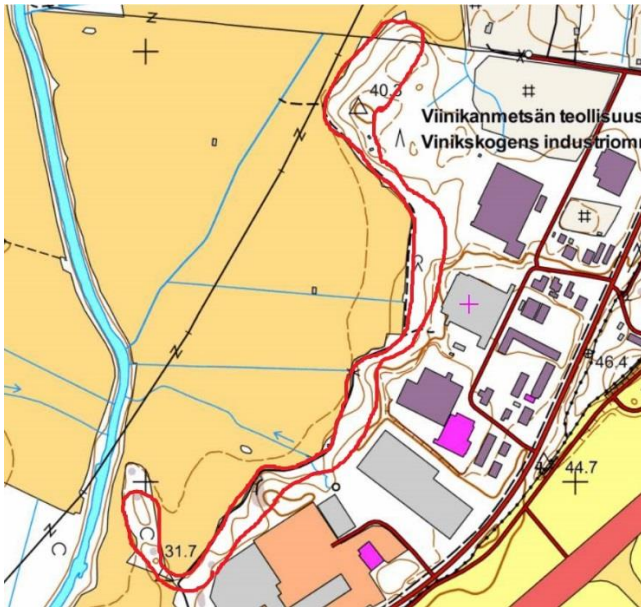

Kuva 1. Katriinan tutkittu alue.

Merkittävimpiä löydettyjä lajeja olivat valtakunnallisesti silmälläpidettävä ja alueellisesti uhanalainen puistokarve (*Pleurosticta acetebulum*, NT RT2a, 6694548:3382686 $\pm$ 6 m), isorustojäkälä (*Ramalina fraxinea*) sekä jalokeltajäkälä (*Xanthomendoza fulva*). Edellä mainitut lajit ovat levinneisyyksiltään eteläisiä ja yleensä vanhojen jalojen lehtipuiden epifyyttejä. Puistokarve ja isorustojäkälä ovat myös vanhojen (lehto)metsien indikaattoreita. Puistokarve ja isorustojäkälä kasvoivat vaahteralla ja jalokeltajäkälä lehmuksella.

Alueella ei liene mitään tarvetta poistaa vanhoja lehtipuita. Tutkitun alueen hieman varjoisampi luoteisosa päiväkodin pohjoispuolella oli myös vanhoine lehtipuineen ja lahopuineen hyvin kehityskelpoinen tulevaisuutta ajatellen.

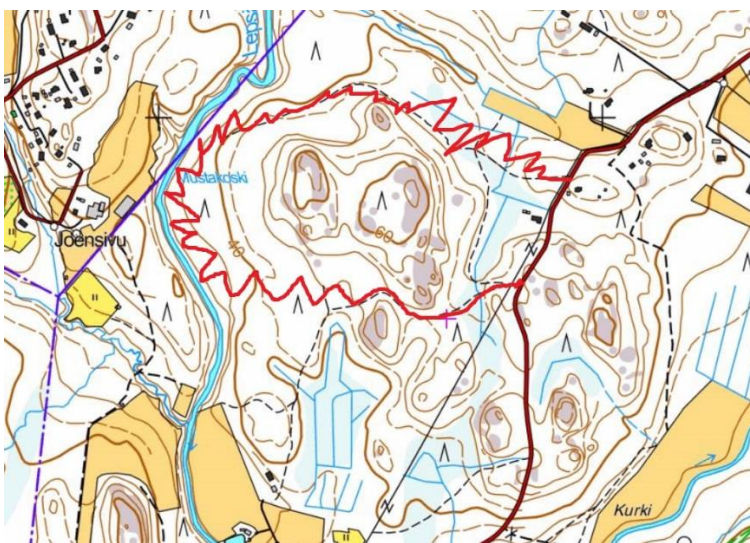
Viinikan metsä

Kuva 2. Viinikan metsän tutkittu alue

Kapea Viinikan metsän vyöhyke on arvokas puskuri teollisuusalueen ja maisemallisesti hienon jokivarren peltoalueen välissä. Samalla se on tärkeä elinympäristö useille peltojen ja metsien rajapinnassa viihtyvälle eliöille. Koko alue tulisi jättää kehittymään hoidotta. Alueella on paljon varttuneita haapoja, pohjoisosassa myös lehmuksia ja muutama iso pihlaja. Alueelta löytyi vanhojen ja kuolleiden raitojen tyviltä kaksi indikaattorilajia, jauhemunuaisjäkälä (*Nephroma parile*) ja karstanahkajäkälä (*Peltigera praetextata*). Puolivaloisilla paikoilla kasvavilla haavoilla tyypillisiä lajeja olivat esimerkiksi kehnälaakajäkälä (*Phaeophyscia orbicularis*) ja keltatulijäkälä (*Gyalolechia flavorubescens*).

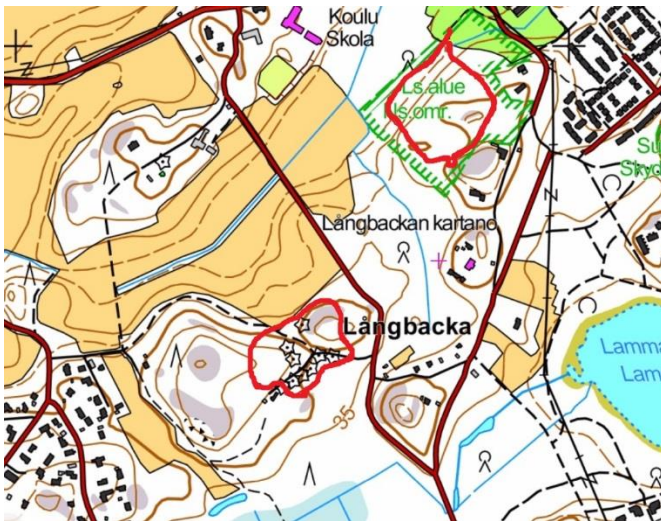
Mustakoski

Kuva 3. Mustakosken kuljettu reitti

Kongontien ja Mustakosken välillä olevaa metsäaluetta on hakattu laajalta alueelta varsin tehokkaasti, ja osin aivan suojelualueen rajaan asti. Joen varteen on jäänyt suht kapea, mutta erittäin kehityskelpoinen metsävyöhyke. Alueelta löytyi kaksi indikaattorilajia, lahoneulajäkälä (*Chaenotheca brachypoda*) kasvoi muutamalla koivu- ja harmaaleppäpötkkelöllä, varjoneulajäkälä (*Ch. furfuracea*) usealla tuulenkaatojuurakolla. Jokivarressa laulaneet pikkusieppo ja idänuunilintu ovat myös arvokkaita metsälintuja. Jokien ja purojen varret, joissa kasvaa varttunutta metsää, ovat merkittäviä elinympäristöjä monille valoa ja kosteutta vaativille eliöille. Tulevaisuudessa tavoitteena tulisi olla metsäpeitteisen vyöhykkeen leventäminen.

Soltorp

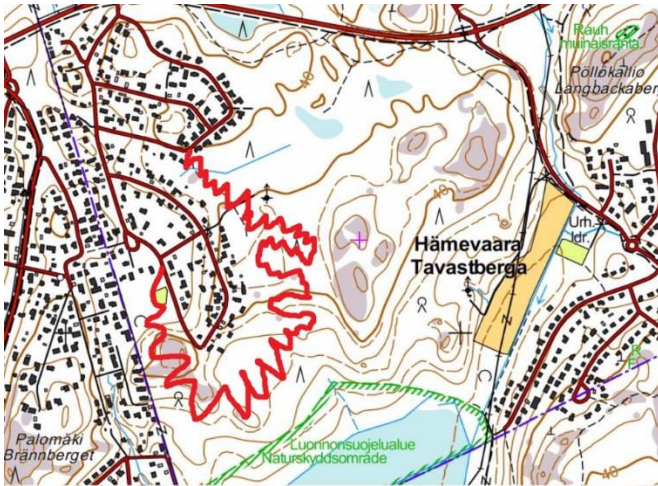
Kuva 4. Soltorpin ja Tuomelan tutkitut alueet

Hieno lehto, jossa kasvaa paljon varttuneita lehtipuita. Rungoilla oli paljon lehtipuiden rupijäkälä, kuten kehräjäkälä (*Lecanora* spp.). Valtakunnallisesti silmälläpidettävä, alueellisesti uhanalainen sekä luonnontilan jatkumon indikaattori ruusupiilojäkälä (*Arthonia ruana*, NT, RT2a, ind. 6685759:3377866 $\pm$ 6 m) kasvoi pihlajalla lehtorinteen tyvellä. Suojelualueen rajoihin liittyvät metsäiset alueet tulisi pitää hakkuiden ulkopuolella, jotta ne pysyisivät puskurina nykyiselle ls.-alueelle.

Tuomela

Tuomelan tammilehdossa on muutamia hienoja vanhoja tammia ja tammipötkkelöitä, mutta niillä oli yllättävän vähän runkolajeja! Eikä alueelta löytynyt merkittäviä lajeja. Luultavasti ajan kuluessa tilanne paranee merkittävästi.

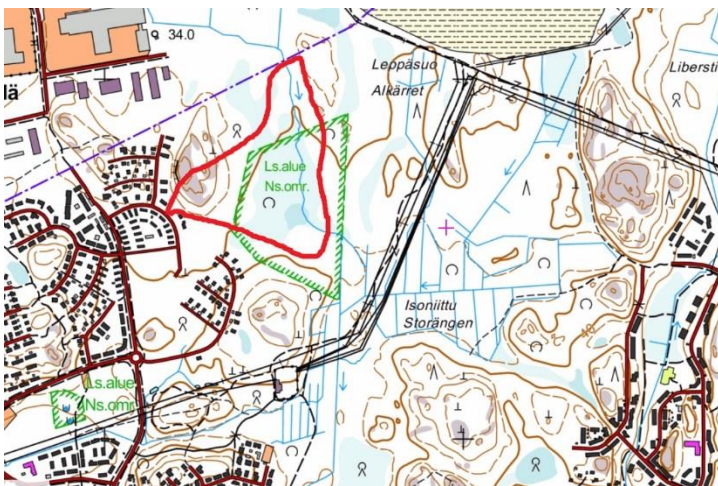
Linnainen

Kuva 5. Linnaisten metsän kävelty reitti.

Linnaisten metsässä kuljettiin lähinnä alueella, johon on suunniteltu täydennysrakentamista. Kehityskelpoisin alue oli kuljetun reitin eteläosassa, ls-alueen pohjoispuolella.

Kylmäoja

Kuva 6. Kylmäoan tutkittu alue.

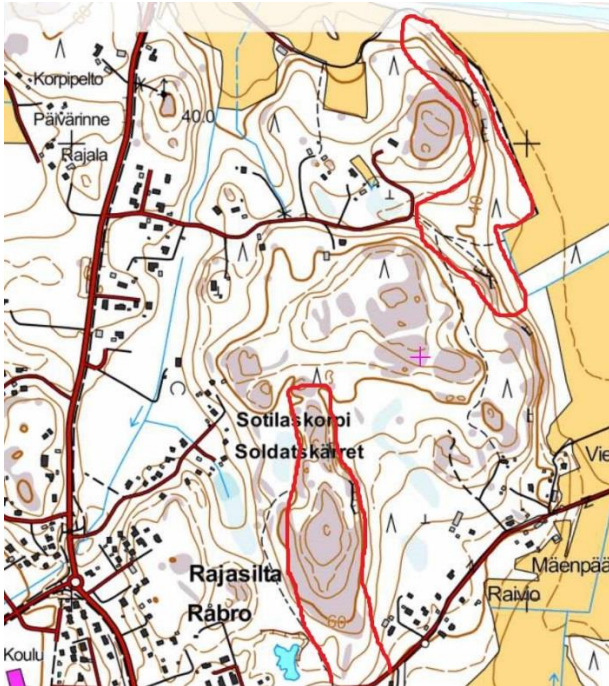
Alueella on suht runsaasti varttuneita haapoja, jotka muodostavat runkolajiston suhteen tärkeän kasvualustapotentiaalin jo lähitulevaisuudessa. Myös kasvualustoina arvokkaita tuulenkaatoja ja pötkelöitä oli kohtalaisesti. Puronvarsi ja sitä ympäröivät kosteat alueet kokonaisuudessaan ovat erittäin arvokas elinympäristö.

Alue rajautuu pohjoisessa Tuusulaan, ja on ikävää, että Tuusulan puolella metsää on hakattu rajaan asti. Tästä johtuen ei Vantaan rajalla ole myöskään minkäänlaista suojavyöhykettä.

Alueelta löytyi kolme luonnontilaisuudesta indikoivaa jäkälälajia: varjoneulajäkälä kuusen tuulenkaatojuurakolta, huopa- ja karstanahkajäkälä (*Peltigera canina* ja *P. praetextata*) maapuulta ja haapojen tyviltä. Karstanahkajäkälää löytyi viideltä paikalta.

Kylmäojan alueen tulevaisuutta lajiston näkökulmasta ajatellen tulisi metsäistä aluetta pyrkiä laajentamaan isomman yhtenäisen metsäalueen muodostamiseksi.

Sotilaskorpi N ja S

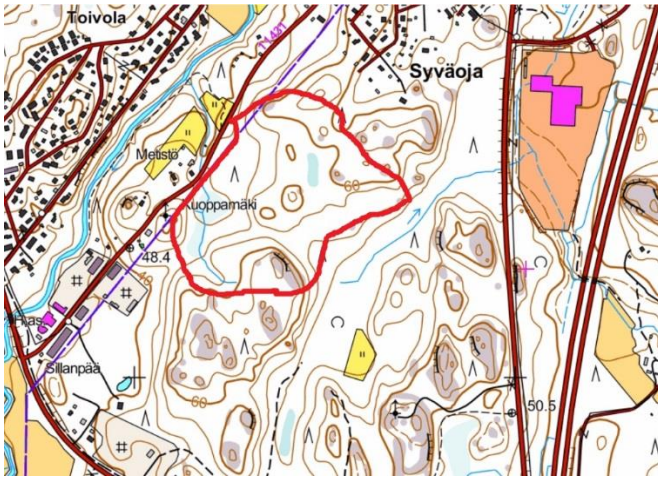
Kuva 7. Sotilaskorven tutkitut alueet.

Tutkittu alue muodostui kahdesta luo-alueesta.

Pohjoisosassa on hieno lehtomainen, lähes kausikuiva puronvarsi, jossa mukavasti tuulenkaatoja ja muuta lahoppuuta. Varttunutta lehtipuuta on vielä suhteellisen niukasti, mutta alueella on erittäin paljon potentiaalia jo lähitulevaisuudessa. Sama koskee kallioiden aluslehtoja. Alueen maapuilla kasvoi usealla paikalla karstanahkajäkälää (ind.). Kallioiden pystypinnoilla kasvoi tavanomaista lajistoa.

Eteläisen osan kallioalue on maisemallisesti hieno, vaikka kilpikaarnaisia mäntyjä olikin suht niukasti. Yleisiä kalliolajeja, kuten poron- ja torvijäkälää (*Cladonia* spp.) sekä hirvenjäkälää (*Cetraria islandica*, *C. ericetorum*) oli runsaasti. Kallioalueen jäkälikköön on muodostunut jonkin verran kulku-uria, mutta yleisesti kulutus on pysynyt toistaiseksi kohtuullisena. Luo-alueen itäreunaan ulottuneet hakkuut ovat kuivattaneet pienilmastoa.

Syväoja

Kuva 8. Syväojan tutkittu alue

Syväojan metsä on oleellinen osa Vestran, Lamminsuon sekä Riipilän metsän välistä jatkumoa. Alueelta löytyi kolme indikaattorijäkälää. Karsta- ja huopanhkakajäkälää kasvoi useassa paikassa koivunpötkkelöiden, haapojen ja pihlajan tyvillä. Varjoneulajäkälää kasvoi kuusten tuulenskaatojuurakoilla. Lounaisosan puronvarren ympäristö oli erityisen hieno. Alue tulisi jättää kehittymään sellaisenaan.

Silvola

Kuva 9. Silvolan kuljettu reitti

Silvolan kuljetun reitin varrelle osui useita erilaisia elinympäristöjä.

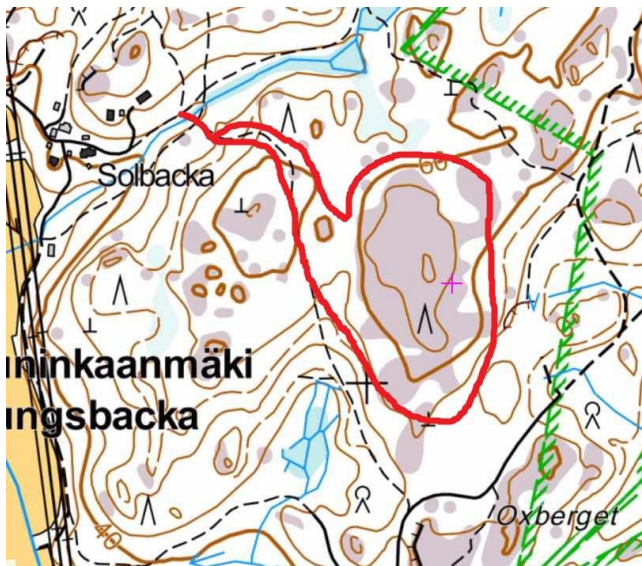
Ls-alueen eteläreunalla sijaitseva Vantaanjoen pohjoisrannan paikoin kapeahko metsäkaistale on vaativallekin lajistolle erittäin potentiaalinen jo lähitulevaisuudessa. Siellä on runsaasti vanhoja lehtipuita, koivuja, raitoja, haapoja, pähkinäpensaita sekä myös vanhoja kuusia. Indikaattorilajit laho- ja varjoneulajäkälä kasvoivat koivupötkkelöillä ja tuulenskaatojuurakoilla. Vanhan koivun tyveltä löytyi tyvivahajäkälä (*Coenogonium pineti*). Se kasvaa tyypillisesti kosteilla paikoilla vanhojen lehtipuiden tyvillä ja lahoppuilla. Ja se on melko harvinainen pääkaupunkiseudulla. Alueen tulevaa potentiaalia vahvistaa myös se, että samalla kohdin joen etelärannalla Helsingin puolella

kasvaa laholla, rantaan kaatuneella kuusella kaksi harvinaista vanhan metsän jäkälää: valtakunnallisesti uhanalainen varjojäkälä (*Chaenotheca gracilentia*, VU) sekä valtakunnallisesti silmälläpidettävä härmähuuhmarjäkälä (*Sclerophora coniophaea*, NT).

Ls-alueen itäosassa jää voimalinjan ja hienon rantalehdon väliin monotoninen, nuori ja tasaikäinen kuusikko. Siihen voisi kohdistaa hoitotoimia, jolla sen eliölajiston monimuotoisuuskehitystä voitaisiin nopeuttaa.

Voimalinjan pohjoispuolelta alkava luo-alue muodostaa upean kokonaisuuden. Alueella on hieno gradientti lehtometsästä valoisuuden lisääntyessä kangasmetsien kautta tekoaltaan itäreunan kallioille. Alueelle on muodostumassa mukavasti lahoppua. Myönteistä on myös se, että alueen polkuverkosto on pysynyt suhteellisen niukkana ja kapeana.

Sotungin kilpikaarnamännikkö

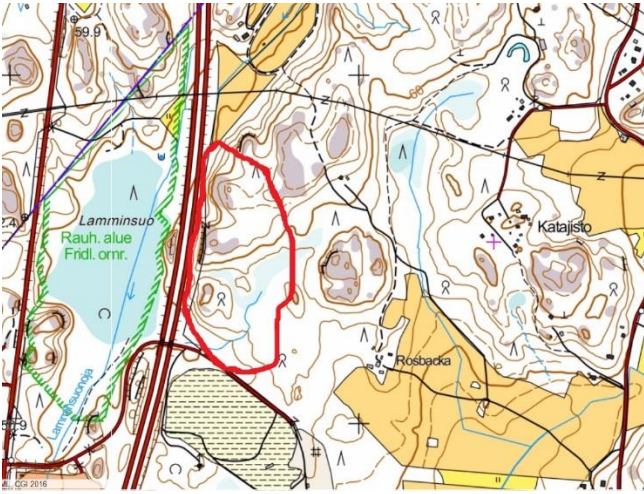

Kuva 10. Sotungin kilpikaarnamännikön tutkittu alue

Sotungin kilpikaarnamännikkö on maisemallisesti upea, vanhoja kalliomäntyjä on runsaasti. Myös keloja ja maapuita on kohtalaisesti. Kalliolla kulutuksen jälkiä on varsin vähän, vaikka paikoitellen kivipinta onkin paljastunut jäkälien ja sammalien alta. Poronjäkäliä on runsaasti, jopa palleroporonjäkälää (*Cladonia stellaris*). Myös tyypillisiä kallioiden lajeja, kuten torvijäkälää (*Cladonia* spp.) löytyi useita lajeja sekä runsaasti isohirvenjäkälää (*Cetraria islandica*). Yllättäen partamaiset jäkälät eli naavat (*Usnea*) ja lupot (*Bryoria*) puuttuivat tyystin. Tämä viittaa siihen, että vallitsevien lounais-länsituulien tuomat ilmansaasteet ovat pitkällä aikavälillä heikentäneet partamaisten lajien elinolosuhteita. Ja vaikka rikkipäästöt ovatkin pienentyneet, niin lajit eivät ole vielä palanneet. Ero pääkaupunkiseudun luoteissuuntaan on merkittävä.

Kallioalueella ei liene minkäänlaista uhkaa hoitotoimista. Mutta luo-alueen ulkopuoliset reunametsät tulisi säästää elinympäristöjen rajapintana mahdollisimman laajasti. Jo nyt on nähtävissä, että kallioalueen ympärille on kehittymässä monimuotoinen sekametsä, jolla on runsaasti tulevaisuuden potentiaalia.

Riipilänmetsä

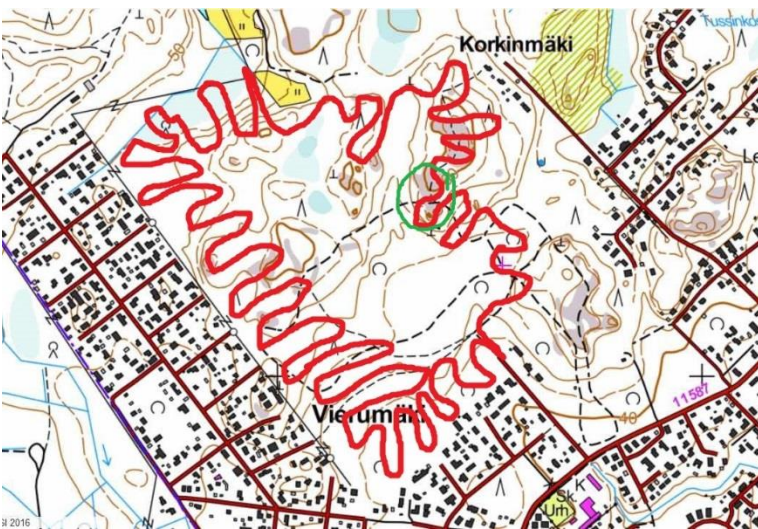

Kuva 11. Riipilänmetsän tutkittu alue.

Ls-alueen eteläosa on vanhaa taimikkoa, johon on aikoinaan jätetty vanhoja haapoja, koivuja ja kuusia. Myös lahoppuuta on jonkin verran. Puron varren kolmelta haavalta löytyi valtakunnallisesti uhanalainen ja vanhan metsän indikaattorilaji haavanriippusammal (Neckera pennata, VU, ind., 6698068:3379777 $\pm$ 4m, 6698073:3379741 $\pm$ 5m, kaksi vierekkäistä haapaa). Muita löytäneitä indikaattorilajeja olivat tuulenkaadolla kasvanut varjoneulajäkälä sekä kuudella puun tyvellä ja kannolla kasvanut karstanahkajäkälä.

Alue on merkittävä osa viherkäytävää, ja tulisi antaa laajemmaltikin kehittyä.

Vierumäen korvet

Kuva 12. Vierumäen korvet, kuljettu reitti.

Tutkittuun alueeseen kuuluivat kaksi luo-alueetta: Vierunmäen eteläinen saniaiskorpi ja Vierumäen pohjoinen korpi. Luo-alueet ja niiden välinen metsä muodostavat hienon kokonaisuuden, joka tulisi pitää rakentamatta. Samoin aktiivinen metsänhoito on turhaa. Alue on runkolajiston kannalta erittäin potentiaalinen jo lähitulevaisuudessa. Puusto on jo nyt useissa kohdin varttunutta, mutta toisaalta metsän käsittelyn jäljet näkyvät useissa kohdin.

Silmiinpistävää alueella on ehkä liiankin tiheä polkuverkosto. Polkuja on moninkertaisesti karttatietoihin nähden. Mutta erityisen ikävästi maisemasta erottuvat maastopyöräilyn jäljet. Esimerkiksi tutkitun alueen luoteiskulman korvessa kosteissa painanteissa polkupyöräurat ovat paikoin yli viisi metsiä leveitä! Myös moottoripyörien yli 10 cm leveitä renkaanjälkiä näkyy maastossa. Kuvan 12 kartassa on merkitty vihreällä ympyrällä pääulkoilureitin ja kallioselänteen ”risteyskohta”, josta lähtee polkupyörien kilpa-ajorata, jonka jäljet näkyvät maastossa erittäin selvästi.

Tussinkoski

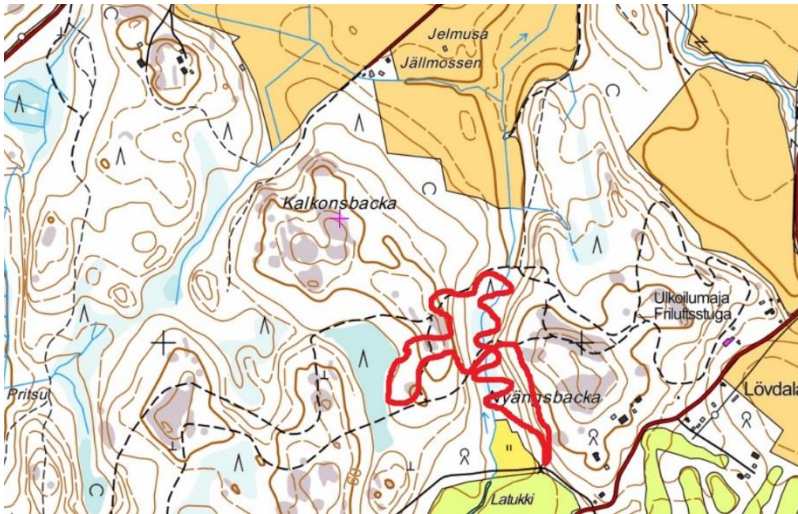

Kuva 13. Tussinkosken tutkittu alue.

Ls- ja luo-alueet muodostavat yhdessä ympäristö huomioon ottaen poikkeuksellisen kokonaisuuden. Alueella on runsaasti lehtipuuta, osa varttunuttakin sekä lahoppua. Purolaakso hienoine lehtokasveineen ja koskineen on maisemallisesti upea, vaikkakin kulutuksen jälkiä on paikoin runsaasti. Luo-alue toimii hyvänä suojana ls-alueelle. Sen voisi myös liittää luonnonsuojelualueeseen.

Puronvarressa kasvaa muutamilla puilla ruusupiilojäkälä (NT, RT2a, ind.), vanhalla kuusimaapuulla lahoneulajäkälä (ind.) sekä erityisen runsaasti karstanahkajäkälää (ind.). Lisäksi raportin laatija löysi vuonna 2006 puron varresta myös silmälläpidettävän ruskolehtojäkälän (*Bacidia fraxinea*, NT, RT2a, ind.).

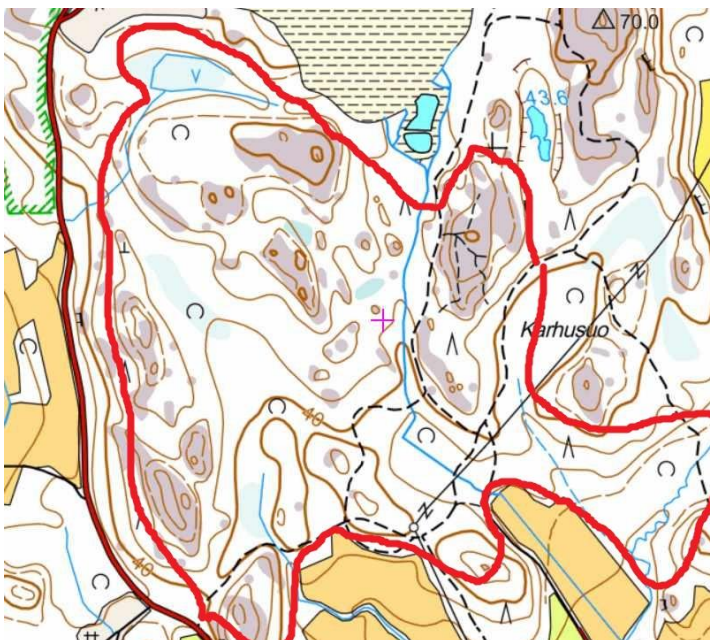
Keimolan purolaakso

Kuva 14. Keimolan purolaakson kuljettu reitti

Keimolan kostean varjoisa purolaakso on jäkälien kannalta erittäin potentiaalinen jo lähitulevaisuudessa. Varsin luonnontilaisella alueella on vanhoja lehtipuita ja lahoppuuta mukavasti. Indikaattorilajeista karstanahkajäkälä kasvoi usean vanhan lehtipuun tyvellä ja laho- sekä varjoneulajäkälät tuulenkaatojuurakolla.

Petikko

Kuva 15. Pyymosan ja Karhusuon metsien tutkittu alue.

Tutkittu luo-alue on pieni osa laajaa Västra-Petikon suojelu- ja luo-alueiden kokonaisuutta. Se sisältää puronvarsia, varttunutta kangasmetsää, lehtoa ja kallioita, paikoin mukavasti lahoppuuta. Vaikka motouria ja muita metsätalouden jälkiä näkyi selvästi, niin alue on monin paikoin hyvinkin luonnontilainen. Useimpien edellä mainittujen kohteiden lisäksi myös tämä alue on erittäin

potentiaalinen epifyyttilajiston suhteen jo lähitulevaisuudessa. Alueelta löytyi useilta paikoilta indikaattoreita varjo-, lahoneulajakälää sekä karsta- ja huopanhkakälää. Lounaisosasta löytyi tuulenskaatojuurakolta myös alueellisesti uhanalainen siimesruskeinen (*Psilolechia clavulifera*, LC, RT2a, ind.).

Kehä III:lta Nurmijärven rajalle yltävä Västra-Petikon ”luontokokonaisuus” muodostuu useista ls- ja luo-alueista. Tämä kokonaisuus olisi syytä turvata mahdollisilta tulevilta uhilta. Ls- ja luo-alueet ja niiden väliin jäävät ns. suojelemattomat alueet tulisi yhdistää saman varjon alle. Tämä kokonaisuus on alueellisesti erittäin merkittävä, ja sen sijainti keskellä pääkaupunkiseutua korostaa entisestään merkitystä.

Herukkapuro

Herukkapuron alue ei kuulunut vuonna tutkittaviin alueisiin, mutta monien muiden ls-alueiden tavoin se tulisi tutkia tulevina vuosina perusteellisesti. Pelkän läpikulkuretkien perusteella alueella on runsaasti merkittävää lajistoa.

Alla pari tuoretta esimerkkiä.

Puron varresta löytyi vuonna 2015 silmälläpidettävä ja alueellisesti uhanalainen korpiluppo (*Alectoria sarmentosa*, NT, RT2a, ind., 6692137:3376693 $\pm$ 6 m). Laji löytyi samalta paikalta myös syksyllä 2016. Lajin edellinen löydetty ja ilmeisesti ainoa Vantaalta tunnettu esiintymä hävisi 90-luvulla hakkuiden seurauksena.

Allekirjoittaneella on löytänyt alueelta ainakin kuusi eri havaintorunkoa haavanriippusammalesta (VU, ind.), esimerkiksi 6692276:3376703 $\pm$ 15 m. Vuonna 2015 se löytyi vanhalta haavalta mahdollisesti ensimmäisen kerran myös pääulkoilureitin koillispuolelta. Kuluneena vuonna löytyi jälleen uusi esiintymärunko, nyt puron varrelta (6692076:3376838 $\pm$ 5 m, Kuva 16.).

Kuva 16. Haavanriippusammal, Herukkapuro (Kimmo Jääskeläinen)

Edellä mainittujen lisäksi on raportin laatijalla Herukkapurolta 90-luvulta havainnot silmälläpidettävistä ja alueellisesti uhanalaisista raidankeuhkojäkälästä (*Lobaria pulmonaria*, NT, RT2a, ind.) sekä silomunuaisjäkälästä (*Nephroma bellum*, NT, RT2a, ind.).

Yhteenveto

Tutkitut alueet muodostavat vain pienen osan Vantaan luo-alueista, ja vain murto-osan osan ls-alueiden pinta-alasta. Lajistoltaan kaikki alueet ovat hyvin kehityskelpoisia, varsinkin epifyyttilajiston kannalta. Lähes kaikki tutkitut kohteet hyötyisivät, jos niiden pinta-aloja kasvatettaisiin. Viinikanmetsän luo-aluetta ei liene mahdollista laajentaa, mutta alueen mahdollisiin hoitosuunnitelmiin tulisi suhtautua kriittisesti.

Kuluvana vuonna tutkituilta alueilta tehtiin useita havaintoja harvinaisista lajeista. Raportin laatija on löytänyt Vantaalta parikymmentä indikaattorilajia ja kymmenkunta silmälläpidettävää ja alueellisesti uhanalalaista jäkälää sekä valtakunnallisesti uhanalaisen sammalen. Harvinaisten lajien määrä on ehkä jopa yllättävän korkea, mutta se kertoo metsien potentiaalista. Merkitystä lisää erityisesti se, että ennakolta arvokkaimpia luonnonsuojelualueita ei ole tutkittu juuri lainkaan. Indikaattorilajeista useimmin havaittiin nahka- ja neulajäkälä.

Vantaan jäkälän esiintymisessä on havaittavissa ilmansaasteiden vaikutus kahdella tavalla. Länsi-lounaistuulet ovat vallitsevia, ja niiden mukana kulki vuosikymmenet saasteita Helsingin suunnasta. Vaikka rikkipäästöt ovatkin vähentyneet oleellisesti, niin saastevaikutus näkyy vieläkin erityisesti Itä-Vantaalla ja Sipoonkorvessa harvinaisten lehtimäisten sekä partamaisten lajien niukkuutena verrattuna Vantaan länsi- ja luoteisosiin. Tämä tilanne tulee paranemaan ajan kuluessa. Sitä vastoin liikenteen ja energiatuotannon typpipäästöt tuskin tulevat pienentymään. Suurten liikenneväylien vieressä olevissa metsissä näkyy rungoilla runsaasti tyypestä hyötyvää levää ja niillä on usein hyvin niukasti runkojäkälä.

VANTAAN JÄKÄLIEN LUETTELO

Nykyisen Vantaan alueelta tunnetaan 155 jäkälälajia. Liitteessä 1. esitellään Jääskeläisen havaitsemat jäkälälajit. Havainnot ovat tehty pääosin vuonna 2016. Aiempina vuosina havaittuja harvinaisia jäkäläitä ovat esimerkiksi härmähuhmarjäkälä (*Sclerophora coniophaea*, NT, ind.) Myllymäen luo-alueelta sekä samettikesijäkälä (*Leptogium saturninum*, NT, ind.) muun muassa Västrasta ja Rosenlundin metsästä.

Luettelo ei luultavasti ole lähimainkaan täydellinen, koska vuonna 2016 ei juurikaan kartoitettu luonnonsuojelualueita, joilta todennäköisesti kertyisi uusia ja erityisesti harvinaisten lajien havaintoja. Samoin kulttuurialueiden runkolajistoa ei juurikaan ole kartoitettu. Myös kasvimuseoiden kokoelmista saattaisi löytyä keruutietoja uusista lajeista.

Taulukon lopussa on lueteltu yhdeksän uhanalasta ja silmälläpidettävää jäkälää, joista tunnetaan vanhoja tietoja Vantaan nykyiseltä alueelta. Näistä osa on melko varmasti hävinnyt, oletettavasti suurin osa. Kuriositeetin takia taulukon loppuun on myös listattu neljä harvinaista jäkälää, joiden

kasvupaikat ovat Helsingille vuonna 2009 luovutetulla alueella (Mustavuoren ja Vikkulan kalkkipitoiset kasvualustat).

KIRJALLISUUTTA

- Jääskeläinen, K., Pykälä, J., Rämä, H., Vitikainen, O. J., Haikonen, V., Högnabba, F., Lommi, S. & Puolasmaa, A. 2010: Jäkälät: Lichens, Lichenes - julkaisussa: *Suomen lajien uhanalaisuus - Punainen kirja 2010*. Rassi, P., Hyvärinen, E., Juslén, A. & Mannerkoski, I. (toim.). Helsinki: Suomen ympäristökeskus (SYKE), s. 278-310.
- Jääskeläinen, K., Pykälä, J., Vitikainen, O. & Ahti, T. 2015: Suomen jäkälien luettelo. Teoksessa: *Suomen rupijäkälät* Stenroos, S., Velmala, S., Pykälä, J. & Ahti, T. (eds.). Helsinki. Luonnontieteellinen keskusmuseo LUOMUS p. 360-441. 1 p. (Norrlinia 28)
- Rassi, P., Hyvärinen, E., Juslén, A. & Mannerkoski, I. (toim.) 2010. Suomen lajien uhanalaisuus - Punainen kirja 2010. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus (SYKE), Helsinki. 685 s.
- Stenroos, S., Ahti, T., Lohtander, K. & Myllys, L. (toim.) 2011: Suomen jäkäläopas. – Norrlinia 21: 1-534. Luonnontieteellinen keskusmuseo. Helsinki
- Stenroos, S., Velmala, S., Pykälä, J. & Ahti, T. (toim.) 2015: Suomen rupijäkälät - Norrlinia 28: 1-454. Luonnontieteellinen keskusmuseo LUOMUS. Helsinki.

Liite 1. Vantaan jäkälien luettelo 2016

Nimistö ja elinympäristöt ovat Suomen jäkälien luettelon (Jääskeläinen ym. 2015) mukaisia, uhanalaisuusluokat Punaisen kirjan 2010 (Jääskeläinen ym. 2010) mukaisia ja lyhenteet Suomen lajien uhanalaisuus - Punainen kirja 2010 -teoksesta (Rassi ym. 2010).

Elinympäristöt on esitetty sekä kirjainlyhenteillä että sanallisesti. Ensimmäinen lyhenne kertoo lajin pääasiallisen elinympäristön ja mahdolliset seuraavat lyhenteet toissijaiset elinympäristöt.

Alla vain tässä liitetaulukossa käytetyt lyhenteet, lisää lyhenteitä Punainen kirja 2010 –teoksessa.

Ih = hakamaat ja lehdesniityt, **Ij** = ruderaattialueet, tienvieret ja ratapenkereet, **In** = kuivat niityt ja kedot, **Ip** = puistot, pihamaat ja puutarhat, **Ir** = rakennukset ja rakenteet.

K = kalliot, **Kk** = kalkkikalliot ja –louhokset.

M = metsät, **Mk** = kangasmetsät, **Mkv** = vanhat kangasmetsät, **MI** = lehtometsät, **MIv** = vanhat lehtometsät, **Mp** = metsäpaloalueet ja muut luontaisen sukkession alkuvaiheen metsät, **Mv** = vanhat metsät.

Rik = Itämeren kalliorannat, **Rjk** = järvien ja jokien kalliorannat, **Rjm** = järvien ja jokien ranta- ja tulvametsät.

S = suot, **Sk** = korvet, **Sr** = rämeet.

T = tunturipaljakat, **Tk** = tunturikankaat, **TI** = tunturikalliot, -louhikot ja –kivikot.

Vk = kosket.

Sarakkeet: a = lajinimi, b = suomenkielinen nimi, c = elinympäristöt, d = luonnontilaisuuden indikaattorilaji, e = uhanalaisuus; LC = elinvoimainen, VU = vaarantunut, NT = valtakunnallisesti silmälläpidettävä, RT2a = alueellisesti uhanalainen 2a-metsäkasvillisuusvyöhykkeellä (sisältää Vantaan). Merkittävimmät lajit ovat lihavoitu.

a	b	c	d	e
Alectoria sarmentosa (Ach.) Ach.	korpiluppo	M; puiden rungoilla ja oksilla, useimmiten kuusella ja männyllä, myös lehtipuilla, harvoin puuaineksella	ind.	NT, RT2a
Anaptychia ciliaris (L.) Körb.	puistoripsijäkälä	M, Ip, Rik; lehtipuilla usein puoliavoimilla paikoilla, eniten pellon laidoilla ja puistoissa, myös merenrantakallioilla		LC
Arctoparmelia centrifuga (L.) Hale	kaarrekarve	K, M; silikaattikallioilla ja -kivillä, joskus myös kaarnalla ja puuaineksella		LC
Arthonia didyma Körb.	punapiilojäkälä	MI, Mk; lähinnä lehtipuiden epifyytti, myös kuusella, katajalla ja puuaineksella		LC
Arthonia radiata (Pers.) Ach.	pihlajanpiilojäkälä	MI, Mk; sileällä lehtipuun kaarnalla, myös puuaineksella		LC
Arthonia ruana A. Massal.	ruusupiilojäkälä	MI, Mv, Ip; sileällä vanhalla lehtipuun kaarnalla lehdoissa, etenkin purojen varsilla. Usein pihlajalla, harmaalepällä, pähkinällä.	ind.	NT, RT2a
Arthonia vinosa Leigh.	lahopiilojäkälä	Mk, MI; karkealla lehtipuun kaarnalla, puuaineksella.	ind.	NT
Arthothelium scandinavicum Th. Fr.	jäkälälöitymätön lähilaji	Mk; kuusen kaarnalla.		LC
Aspicilia cinerea (L.) Körb.	harmaakiventiera	K; kivialustalla valoisilla paikoilla.		LC
Bacidia fraxinea Lönnr.	ruskolehtojäkälä	MIv, Mkv; lehdoissa lehtipuiden kaarnalla, lähinnä haavoilla ja saarnilla.	ind.	NT, RT2a
Bacidia subincompta	korpilehtojäkälä	MI, Mk, Sk; lehtipuiden kaarnalla, erityisesti haavalla. Harvoin		LC

(Nyl.) Arnold		havupuilla.		
Baeomyces carneus Flörke	rusonastajakälä	K, M; maassa, kivillä, kallioilla.		LC
Baeomyces rufus (Huds.) Rebent.	törmänastajakälä	K, M, Ij; paljastuneella kivennäismaalla, myös kivillä ja kallioilla.		LC
Biatora efflorescens (Hedl.) Räsänen	jauheruskeinen	MI, Mk; lehtipuiden rungoilla, myös katajilla, kuusella ja puuaineksella.		LC
Bryoria capillaris (Ach.) Brodo & D. Hawksw.	harmaaluppo	M, K; puiden oksilla, erityisesti kuusella, harvemmin puuaineksella, satunnaisesti kivipinnoilla		LC
Bryoria fuscescens (Gyeln.) Brodo & D. Hawksw., nom. cons. prop.	tummaluppo	M, K; puiden oksilla, erityisesti havupuilla. Harvemmin puuaineksella. Myös kallioseinämillä		LC
Calicium glaucellum Ach.	härmanuppijäkäälä	M; havu- ja lehtipuiden puuaineksella, harvoin kuusen ja männyn kaarnalla.		LC
Calicium viride Pers.	vihernuppijäkäälä	M; yleensä kuusen kaarnalla ja puuaineksella metsissä. Myös muilla puilla ja puurakenteilla.		LC
Cetraria ericetorum Opiz	pikkurivienjäkäälä	K, M, S; avoimilla paikoilla kallioilla, kangasmetsissä, soilla.		LC
Cetraria islandica (L.) Ach.	isohirvenjäkäälä	Mk, K, S, Tk; avoimilla paikoilla kangasmetsissä, kallioilla, soilla, tuntureilla, usein myös katajan epifyytti.		LC
Cetraria sepincola (Ehrh.) Ach.	pikkuröyhelö	M, K; lehti- ja havupuilla, erityisesti koivun oksilla, myös puuaineksella, harvoin kivialustalla		LC
Chaenotheca brachypoda (Ach.) Tibell	lahoneulajakälä	Mkv, Ir; varjoisissa ja kosteissa metsissä puuaineksella, erityisesti koivupötkelöillä, myös vanhojen lehtipuiden kaarnalla, harvoin puurakenteilla.	ind.	LC
Chaenotheca brunneola (Ach.) Müll. Arg.	keloneulajakälä	Mkv, Ir; lähinnä havupuunpuuaineksella, useimmiten mäntykeloilla, harvemmin lehtipuilla ja puurakenteilla.		LC
Chaenotheca chrysocephala (Turner ex Ach.) Th. Fr.	keltaneulajakälä	M; erityisesti kuusen rungolla, myös lehtipuilla, männyllä ja katajilla, yleensä kaarnalla, mutta myös puuaineksella.		LC
Chaenotheca ferruginea (Turner ex Sm.) Mig.	ruosteneulajakälä	M, Ir; erityisesti havupuiden kaarnalla ja puuaineksella, myös muilla puilla. Myös puurakenteilla. Sietää melko hyvin ilmansaasteita.		LC
Chaenotheca furfuracea (L.) Tibell	varjoneulajakälä	M, K, Ir; varjoisilla, kosteilla paikoilla puiden tyvillä, tuulenkaatokuusten juurakoissa, pötkelöillä; varjokallioiden pystypinnoilla; puurakenteilla.	ind.	LC
Chaenotheca trichialis (Ach.) Th. Fr.	suomuneulajakälä	M, Ir, K; suht kosteilla ja varjoisilla paikoilla sekä havu- että lehtipuiden kaarnalla ja puuaineksella, harvoin puurakenteilla. Harvoin varjokallioseinämillä.		LC
Chaenotheca xyloxyena Nád.	hoikkaneulajakälä	M; sekä havu- että lehtipuiden puuaineksella suht varjoisilla paikoilla.		LC
Chaenothecopsis spp.	jäkäälöitymätön lähilaji	puuaineksella ja kaarnalla		LC
Chrysothrix chlorina (Ach.) J. R. Laundon	varjorikkijäkäälä	K; silikaattikallioilla ja -lohkareilla, yleensä suojaisilla ylikaltevilla ja pystypinnoilla.		LC
Cladonia amaurocraea (Flörke) Schaer.	louhikotorvijäkäälä	K, M; louhikoissa, kallioilla, lohkarilla, tunturikankailla, rannikolla harvinainen.		LC
Cladonia arbuscula (Wallr.) Flot.	valkoporonjäkäälä	M, K, S; avoimilla paikoilla metsissä, kallioilla, dyneillä, mutta myös kosteimmilla paikoilla kuten soilla. Yleisempi etelässä		LC
Cladonia bellidiflora (Ach.) Schaer.	koreatorvijäkäälä	K, M; kallioilla, kivikoissa, avoimella metsämaalla, tunturikankailla.		LC
Cladonia botrytes (K. G. Hagen) Willd.	nappitorvijäkäälä	M; puuaineksella, erityisesti maapuilla ja kannoilla, harvemmin puiden tyvillä ja maassa.		LC
Cladonia cenotea (Ach.) Schaer.	tuhkatorvijäkäälä	M, S; laholla puulla, puiden tyvillä, rämeillä.		LC
Cladonia coccifera (L.) Willd.	punatorvijäkäälä	K, M; maassa ja kallioilla suht avoimilla paikoilla, usein sammalien joukossa.		LC
Cladonia coniocraea (Flörke) Spreng.	äimätorvijäkäälä	M; lahoppuulla, puiden tyvillä ja humusrikkaalla maalla.		LC
Cladonia cornuta (L.) Hoffm.	puikkotorvijäkäälä	M, K, S; metsämaalla, kallioilla, turpeella, lahoppuulla.		LC
Cladonia crispata (Ach.) Flot.	tähtitorvijäkäälä	M, K, S; happamalla metsämaalla, turpeella tuntureilla, suht avoimilla paikoilla.		LC
Cladonia deformis (L.) Hoffm.	harmaatorvijäkäälä	M, K, S; metsämaalla ja kallioiden humuksella, joskus laholla puulla, soilla mättäillä.		LC
Cladonia digitata (L.) Hoffm.	kantatorvijäkäälä	M, K; varjoisissa metsissä puiden tyvillä ja laholla puulla, sammalilla kallioilla.		LC
Cladonia fimbriata (L.) Fr.	pikkutorvijäkäälä	M, K, In; lahoppuulla, puiden tyvillä, pientareilla, kallioilla, kedoilla.		LC
Cladonia floerkeana (Fr.) Flörke	helotorvijäkäälä	K, M; avoimilla paikoilla kallioilla ja kangasmetsissä, hiekalla, harvoin lahoppuulla.		LC
Cladonia furcata	haaratorvijäkäälä	M, K, In; metsissä kivillä ja maassa, kallioilla, niityillä,		LC

(Huds.) Schrad.		tienvarsilla.		
C. gracilis (L.) Willd. ssp. turbinata (Ach.) Ahti	metsätorvijäkälä	M; metsämaalla, lahoppuulla ja sammaleisilla kallioilla ja lohokareilla kangasmetsissä.		LC
C. gracilis (L.) Willd. ssp. gracilis	silotorvijäkälä	K; kallioilla, kivikoissa.		LC
Cladonia macilenta Hoffm.	tappitorvijäkälä	M, K; metsissä maassa, lahoppuulla ja puiden tyvillä, harvemmin kallioilla.		LC
Cladonia mitis Sandst.	mietoporonjäkälä	K, Tk, M, S; avoimilla paikoilla kallioilla, tunturikankailla, metsissä, dyneillä, joskus soilla.		LC
Cladonia ochrochlora Flörke	kaitatorvijäkälä	M, K; kannoilla, maapuilla ja sammaleisilla varjoisilla kallioilla.		LC
Cladonia pleurota (Flörke) Schaer.	suppilotorvijäkälä	M, K, S; suht avoimilla paikoilla laholla puulla, metsämaalla, sammalilla kallioilla, suoturpeella.		LC
Cladonia pyxidata (L.) Hoffm.	ruskotorvijäkälä	K, M, Ij; suhteellisen avoimilla paikoilla kallioilla, tienvarsilla, kedoilla, metsäkivillä, puiden tyvillä, lahoppuulla.		LC
Cladonia rangiferina (L.) F. H. Wigg.	harmaaporonjäkälä	M, K, T, S; kangasmetsissä, kallioilla, tuntureilla, soilla.		LC
Cladonia squamosa Hoffm.	suomutorvijäkälä	K, M, S; varjoisilla paikoilla sammaleisilla kallioilla, soilla, kostealla metsämaalla, puiden tyvillä ja lahoppuulla.		LC
Cladonia stellaris (Opiz) Pouzar & Vězda	palleroporonjäkälä	M, K, S, T; karuissa kangasmetsissä, kallioilla, soilla ja tuntureilla.		LC
Cladonia strepsilis (Ach.) Grognot	nummitorvijäkälä	K; happamalla alustalla paisteisilla kallioilla, yleensä rannikkoalueella.		LC
Cladonia stygia (Fr.) Ruoss	sysiporonjäkälä	S, K, M, T; Avoimilla paikoilla soilla, metsissä, kallioilla, kivikoissa, tunturikankailla, joskus myös lahoppuulla.		LC
Cladonia subulata (L.) F. H. Wigg.	sormitorvijäkälä	Ij, K; happamalla maalla, tienvarsilla, kallioilla, asutuilla seuduilla.		LC
Cladonia sulphurina (Michx.) Fr.	keltatorvijäkälä	M, S, K; laholla puulla, metsämaalla, soilla mättäillä ja kallioilla.		LC
Cladonia turgida Hoffm.	paksutorvijäkälä	M, K; metsämaalla tuoreissa metsissä, varjokallioilla tihekipinnoilla, pohjoisessa harvinainen, enimmäkseen tulvametsissä.		LC
C. uncialis (L.) F. H. Wigg. subsp. uncialis	okatorvijäkälä	K, M, T, S; avoimilla paikoilla kallioilla, mäntykankailla, hiekalla, tunturikankailla ja soilla.		LC
Coenogonium pineti (Ach.) Lücking & Lumbsch	tyvivahajäkälä	M, K; kosteilla paikoilla pääasiassa lehtipuiden tyvirungoilla kaarnalla, myös havupuilla, puuaineksella ja käävillä. Harvoin sammalilla kallioilla.		LC
Evernia prunastri (L.) Ach.	valkohankajäkälä	M, Ip; lähinnä lehtipuiden rungoilla, usein runsaana puistopuilla, harvinaistuu selvästi pohjoisessa, harvoin kivialustoilla.		LC
Graphis scripta (L.) Ach.	piirtojäkälä	Mk, Ml; sileällä lehtipuun kaarnalla, erityisesti päihinäpensaalla, lepillä ja lehmuksella. Myös lehtipuupötkelöillä.		LC
Gyalolechia flavorubescens (Huds.) Søchting, Frödén & Arup	keltatulijäkälä	M; lähinnä haapojen rungoilla, harvoin tammilla, saarnilla. Harvinaistuu selvästi pohjoisessa.		LC
Hypoclenomyces scularis (Ach. ex Lilj.) M. Choisy	seinäsuomujäkälä	M, Mp, Ir; erityisesti palaneella puulla ja vanhoilla männyillä, myös muilla puilla, puuaineksella ja puurakenteilla, sietää hyvin ilmansaasteita.		LC
Hypogymnia farinacea Zopf	jauhepaisukarve	M, K; lähinnä männyillä, myös puuaineksella, harvoin sammalilla kallioilla.		LC
Hypogymnia physodes (L.) Nyl.	sormipaisukarve	M, Ip, K; kaikenlaisilla kasvualustoilla, Suomen yleisin epifyytti, usein kivialustoilla.		LC
Hypogymnia tubulosa (Schaer.) Hav.	kärsäpaisukarve	M, K; kaikenlaisilla kasvualustoilla, myös kivialustoilla.		LC
Imshaugia aleurites (Ach.) S. L. F. Mey.	tuhkakarve	M; monenlaisilla paikoilla, eniten männyn rungoilla ja puuaineksella, harvoin kivialustoilla.		LC
Lasallia pustulata (L.) Mérat	kuhmujäkälä	Rik, Rjk, K; rantakallioilla ja kallioiden valuvesipinnoilla.		LC
Lecanactis abietina (Ach.) Körb.	kuusenhärmäjäkälä	Mkv, Sk; yleensä varjoisissa metsissä vanhojen kuusien tyvillä, harvemmin vanhoilla lehtipuilla.	ind.	LC
Lecanora allophana Nyl.	haavankehräjäkälä	M; lehtipuiden kaarnalla, erityisesti vanhoilla haavoilla.		LC
Lecanora cateileia (Ach.) A. Massal.	raidankehräjäkälä	M; lehtipuiden kaarnalla ja joskus puuaineksella.		LC
Lecanora hypopta (Ach.) Vain.	kantokehräjäkälä	M, Ir; kosteilla paikoilla puuaineksella, erityisesti kuolleilla oksilla, puurakenteilla, harvemmin kaarnalla.		LC
Lecanora polytrapa (Hoffm.) Rabenh.	kalliokehräjäkälä	K, Ir; silikaattikallioilla ja -kivillä avoimilla paikoilla, usein pioneirilajina, harvoin puurakenteilla.		LC
Lepraria incana (L.) Ach.	harmaajauhejäkälä	Mk, K; varjoisilla paikoilla puiden tyvillä sekä kivillä ja sammalilla.		LC
Lepraria	liuskajauhejäkälä	K; varjoisilla kallioseinämillä, kivisammalilla. Myös puiden		LC

membranacea (Dicks.) Vain.		rungoilla.		
Lepraria neglecta (Nyl.) Lettau	paistejauhejäkälä	K; avoimilla paikoilla silikaattikallioilla, kivisammalilla, maassa.		LC
Leptogium saturninum (Dicks.) Nyl.	samettikesijäkälä	M, K, T; lehtipuiden karkealla kaarnalla, useimmiten haavalla, myös kallioilla ja tunturikankailla esim. lapinvuokon tyvillä.	ind.	NT
Lichenomphalia umbellifera (L.:Fr.) Redhead et al.	poimunapalakki	M, S, T; humuspitoisella maalla, turpeella, kuolleilla sammalilla, lahoavalla puulla.		LC
Lobaria pulmonaria (L.) Hoffm.	raidankeuhkojäkälä	Mkv, Mlv; vanhojen lehtipuiden epifyytti, useimmiten vanhoissa metsissä haavalla, raidalla ja pihlajalla, myös lievästi happamilla kallioilla.	ind.	NT, RT2a
Loxospora elatina (Ach.) A. Massal.	jauhojäkälä	Mk, Sk; lähinnä kuusilla ja koivuilla, myös männyillä, etenkin vanhoissa metsissä.		LC
Melanelia hepaticon (Ach.) A. Thell	mustaröyhelö	K; karuilla kallioilla ja kivillä avoimilla paikoilla.		LC
Melanelixia fuliginosa (Fr. ex Duby) O. Blanco et al.	nokiruskokarve	K, M; silikaattikallioilla, harvoin epifyytti.		LC
Melanohalea exasperatula (Nyl.) O. Blanco et al.	nystyruskokarve	M, Ip, Kk; lehtipuiden epifyytti, harvoin havupuilla ja puuaineksella, pohjoisessa harvoin myös kalkkipitoisella kivialustalla.		LC
Melanohalea olivacea (L.) O. Blanco et al.	koivunruskokarve	M; lehtipuiden, erityisesti koivujen epifyytti, joskus puuaineksella, harvoin kivialustalla.		LC
Micarea melaena (Nyl.) Hedl.	palotyynyjäkälä	M; lahoavalla puulla, kannoilla, kasvinjääniteillä, turpeella, usein palaneella puulla..		LC
Micarea prasina Fr.	kalvastyynyjäkälä	Mk; havu- ja lehtipuiden puuaineksella ja kaarnalla, yleinen maapuilla, kannoilla ja muilla kuolleilla pystyillä, myös mustikan varvuilla.		LC
Mycobilimbia carneoalbida (Müll. Arg.) S. Ekman & Printzen	tyviruskeinen	M, Kk; puiden etenkin haavan kaarnalla, usein sammalien päällä. Kalkkipitoisilla kallioilla sammalilla.		LC
Mycoblastus sanguinarius (L.) Norman	verikorpijäkälä	Mk, Sk, K; kaarnalla, usein koivuilla ja kuusella, myös puuaineksella ja kivillä, etenkin vanhoissa metsissä.	ind. etelässä	LC
Nephroma bellum (Spreng.) Tuck.	silomunuaisjäkälä	Mv, K; vanhojen lehtipuiden epifyytti, harvoin kallioilla sekä sammalilla että suoraan kivellä, yleensä pystypinnoilla.	ind.	NT, RT2a
Nephroma parile (Ach.) Ach.	jauhemunuaisjäkälä	M, K; vanhojen lehtipuiden epifyytti, myös kallioilla sekä sammalilla että suoraan kivellä, yleensä pystypinnoilla.	ind.	LC
Ochrolechia androgyna (Hoffm.) Arnold	jauhekermajäkälä	K, M; kallionseinämillä, toisinaan havu- ja lehtipuiden kaarnalla.		LC
Parmelia saxatilis (L.) Ach.	kalliosisokarve	K, M; yleensä silikaattikallioilla, joskus myös erityisesti vanhojen lehtipuiden tyvillä, esim. tammien.		LC
Parmelia sulcata Taylor	raidanisokarve	M, K; lehti- ja havupuiden epifyytti, puuaineksella, joskus kivialustoilla, erityisesti linnunistumakivillä.		LC
Parmeliopsis ambigua (Hoffm.) Nyl.	keltatyvikarve	M; havu- ja lehtipuiden rungoilla, harvemmin kivialustoilla.		LC
Parmeliopsis hyperopta (Ach.) Arnold	harmaatyvikarve	M; havu- ja lehtipuiden rungoilla, harvemmin kivialustoilla.		LC
Peltigera aphthosa (L.) Willd.	pilkunahkajäkälä	M, K; havumetsissä maassa ja kallioilla sammalilla, lehtipuiden tyvillä, harvemmin paljaalla maalla.		LC
Peltigera canina (L.) Willd.	huopannahkajäkälä	M, K; maalla ja sammalilla metsissä, kallioilla, kedoilla ja niityillä, varttuneissa metsissä myös vanhojen lehtipuiden tyvillä.	ind.	LC
Peltigera didactyla (With.) J. R. Laundon	nuotionahkajäkälä	K, Kk, lj; paljaalla maalla tienpenkoilla, vanhoilla nuotiopaikoilla, ravinteisilla kallioilla, myös puiden tyvillä, usein pioneerilaji.		LC
Peltigera leucophlebia (Nyl.) Gyeln.	ahonahkajäkälä	K, Mv; varjoisilla, lievästi happamilla tai kalkkivaikutteisilla kallioilla, varjoisissa metsissä vanhojen lehtipuiden tyvillä, myös tienpenkoilla.	ind.	LC
Peltigera neopolydactyla (Gyeln.) Gyeln.	metsänahkajäkälä	Mk, K; sammalilla kangasmetsissä, kallioseinämillä, kivillä ja vanhojen lehtipuiden tyvillä.		LC
Peltigera praetextata (Flörke ex Sommerf.) Zopf	karstanahkajäkälä	Mk, K; sammalilla maassa ja ravinteisilla kivialustoilla. Rehevissä metsissä maapuilla ja vanhojen lehtipuiden tyvillä.	ind.	LC
Peltigera rufescens (Weiss) Humb.	ruskonahkajäkälä	In, Kk, lj; maassa ja kivillä paahteisilla paikoilla kedoilla, kalkkikallioilla ja tien varsilla, kalkinsuosija.		LC
Pertusaria amara	karvaslaikkajäkälä	M, K; lehtipuiden rungoilla, harvoin havupuilla, harvemmin		LC

(Ach.) Nyl.		puuaineksella ja kallioilla.		
Phaeophyscia ciliata (Hoffm.) Moberg	tummalaakajakälä	M; lähinnä sileällä lehtipuun kaarnalla, useimmiten haavalla. Harvemmin kivialustalla.		LC
Phaeophyscia nigricans (Flörke) Moberg	kääpiölaakajakälä	M, Ip, Ir, Kk; lehtipuiden tyvirungoilla avoimilla paikoilla, usein pölyisillä paikoilla. Myös kalkkikivialustalla.		LC
Phaeophyscia orbicularis (Neck.) Moberg	kehnälaakajakälä	M, Ip, K; lehtipuilla yleensä avoimilla, pölyisillä paikoilla, erityisesti haavoilla. Myös emäksisillä kivillä ja betonilla.		LC
Phlyctis argena (Spreng.) Flot.	haavanläiskajakälä	M, K; lehtipuiden kaarnalla, erityisesti haavalla, joskus kuusella ja katajalla, harvoin kallioseinämillä.		LC
Physcia adscendens H. Olivier, nom. cons.	kauhalaakajakälä	MI, Ip, Mk, K; lehtipuiden epifyytti, erityisesti vaahteralla ja haavalla melko avoimilla paikoilla, myös betonilla ja kivialustalla, kulttuurinsuosija, erityisesti pohjoista kohti mentäessä.		LC
Physcia aipolia (Ehrh. ex Humb.) Fűrnr.	valkolaakajakälä	M, Ip; lehtipuilla, erityisesti haavoilla.		LC
Physcia caesia Hoffm.) Fűrnr.	sinilaakajakälä	K, Kk, Ir; kaikenlaisilla kivialustoilla, myös muureilla, tiilillä yms., suosii kalkkipitoisia ja lintujen lannoittamia alustoja, joskus puilla.		LC
Physcia stellaris (L.) Nyl.	tähtilaakajakälä	M, Ip; lehtipuiden rungoilla ja oksilla, erityisesti haavalla, erittäin harvoin kivialustalla.		LC
Physconia distorta (With.) J. R. Laundon	härmälaakajakälä	MI, Ip, K; lehtipuiden rungoilla lehdoissa sekä avoimilla paikoilla kuten puistoissa ja tienvarsilla, pohjoisessa myös kalliosammalilla.		LC
Platismatia glauca (L.) W. L. Culb. & C. F. Culb.	harmaaröyhelö	Mk, K; puiden rungoilla ja oksilla, laho- ja keloapuulla, kallioilla usein pystypinnoilla.		LC
Pleurosticta acetabulum (Neck.) Elix & Lumbsch	puistokarve	Ip, Ih, Mlv; vanhoilla jaloilla lehtipuilla sekä haavoilla ja pihlajilla, yleensä puistoissa, toisinaan rantametsissä.	ind.	NT, RT2a
Polycauliona polycarpa (Hoffm.) Frödén, Arup & Söchting	pikkukeltajakälä	M, K; puilla, erityisesti puiden ja pensaiden pikkuoksilla, puuaineksella, harvoin kivialustalla.		LC
Protoparmelia badia (Hoffm.) Hafellner	ruskokehräjäkälä	K, Kk; silikaatti- ja kalkkipitoisilla kallioilla, usein suhteellisen avoimilla paikoilla.		LC
Pseudevernia furfuracea (L.) Zopf	hankakarve	M, K, T; puiden rungoilla ja oksilla, runsaimmillaan männyllä, myös keloilla ja kivialustoilla, pohjoisessa lähinnä tunturien ja vaarojen lakialueiden kakkäräpuiden kuivilla oksilla.		LC
Psilolechia clavulifera (Nyl.) Coppins	siimesjyväsjäkälä	Mkv, K; etenkin kuusien tuulenkaatojuurakoilla varjoisilla paikoilla. Myös varjoisilla kallioseinämillä.	ind.	LC, RT2a
Psilolechia lucida (Ach.) M. Choisy	rikkijyväsjäkälä	K, M; kallioilla koloissa ja ylikaltevilla pinnoilla. Myös puilla, puurakenteilla ja maassa.		LC
Ramalina farinacea (L.) Ach.	risarustojäkälä	M, Ip; lehtipuiden epifyytti, harvoin havupuilla, yleisimmillään avoimissa metsissä ja pihloilla.		LC
Ramalina fastigiata (Pers.) Ach.	nappirustojäkälä	MI, Mk, Ip; vanhojen lehtipuiden epifyytti, usein avoimilla paikoilla, kuten puistoissa ja kalliometsissä.	ind.	LC
Ramalina fraxinea (L.) Ach.	isorustojäkälä	Ip, MI; vanhojen lehtipuiden, usein jalopuiden, epifyytti etenkin pihloilla ja puistoissa, luonnonympäristöissä tavallisin rantametsissä.	ind.	LC
Rhizocarpon geographicum (L.) DC.	keltakarttajakälä	K, TI; yleensä silikaattikivialustalla.		LC
Sclerophora coniophaea (Norman) Mattsson & Middelb.	härmähuhmarjäkälä	Mkv, Mlv, Sk; vanhoissa kosteissa ja varjoisissa metsissä vanhojen lehtipuiden tyvirungoilla ja lahokuilla, usein koivupötkelöillä, myös kuusilla. Lounais-Suomessa myös vanhoilla jaloilla lehtipuilla, etenkin tammella. Levinneisyys kaksijakoinen, painopisteet Lounais-Suomessa sekä Kuusamo-Etelä-Lapin alueella.	ind.	NT
Scoliosporum chlorococcum (Graewe ex Stenh.) Vězda	viheruskulajakälä	M; havu- ja lehtipuiden kaarnalla, usein männyillä ja koivuilla.		LC
Stereocaulon paschale (L.) Hoffm.	kangastinajakälä	M, K, Tk; maassa kallioilla, mäntykankailla, tunturikankailla.		LC
Stereocaulon saxatile H. Magn.	suomutinajakälä	K; silikaattikallioilla ja -kivillä avoimilla paikoilla.		LC
Strangospora moriformis (Ach.) Stein	kelohitujäkälä	Mk, Ir; männyn puuaineksella ja kaarnalla, harvoin kuusella tai lehtipuilla. Usein myös puurakenteilla, esim. latojen seinillä.		LC
Tuckermannopsis chlorophylla (Willd. ex Humb.) Hale	ruskoröyhelö	M, Ip, K; puiden oksilla ja rungoilla, keloilla, usein kuusilla. Harvoin kivipinnoilla.		LC
Umbilicaria deusta (L.) Baumg.	karstanapajakälä	K; kallioilla ja lohkareilla.		LC
Umbilicaria hirsuta	harmaanapajakälä	K; kallioilla ja lohkareilla		LC

(Sw. ex Westr.) Hoffm.				
Umbilicaria polyphylla (L.) Baumg.	liuskanapajäkälä	K; kallioilla ja lohkareilla		LC
Umbilicaria torrefacta (Lightf.) Schrad.	risanapajäkälä	K; avoimilla kallioilla ja lohkareilla, usein rannoilla.		LC
Usnea dasopoga (Ach.) Nyl.	riippunaava	M; havu- ja lehtipuiden epifyytti, harvinaisempi Lapissa.		LC
Usnea hirta (L.) F. H. Wigg.	tupsunaava	M, Sr; havu- ja lehtipuilla, yleensä männyllä, myös keloilla		LC
Usnea subfloridana Stirt.	tukkanaava	M; lehti- ja havupuilla, keloilla, harvoin kallioilla.		LC
Vulpicida pinastri (Scop.) J.-E. Mattsson & M. J. Lai	keltaröyhelö	M, K; sekä lehti- että havupuilla, puuaineksella, harvoin kivialustalla.		LC
Xanthomendoza fulva (Hoffm.) Söchting, Kärnefelt & S. Y. Kondr.	jalokeltajäkälä	Ip, M, Ir; lehtipuilla, etenkin jalopuilla puistoissa, typensuosija.		LC
Xanthoparmelia conspersa (Ach.) Hale	karstakeltakarve	K; silikaattikivillä ja -kallioilla, typensuosija.		LC
Xanthoparmelia loxodes (Nyl.) O. Blanco et al.	vainioruskokarve	K; silikaattikivillä ja -kallioilla etenkin piholla, pelloilla ja merenrannoilla.		LC
Xanthoparmelia stenophylla (Ach.) Ahti & D. Hawksw.	silokeltakarve	K; silikaattikallioilla ja -kivillä.		LC
Xanthoria parietina (L.) Th. Fr.	haavankeltajäkälä	M, Ip, Rik, Kk, IrLähinnä lehtipuilla, erityisesti haavalla, myös puuaineksella, merenrantakallioilla ja -kivillä, kalkkikallioilla, muureilla ja betonilla.		LC
Xylographa parallela (Ach.) Fr.	keloviirujäkälä	M, Ir; puuaineksella, etenkin männyllä ja katajalla, useimmiten maapuilla ja aidoilla.		LC
Xylopsora friesii (Ach.) Bendiksby & Timdal	lattasuomujäkälä	Mv, Mp; palaneella puulla (palokoroilla ja -kannoilla), yleensä männyllä. Myös kaarnalla.		LC
yht. 146 lajia			20 ind.	iucn 10
		Vanhoja tietoja harvinaisuuksista		
Chaenotheca phaeocephala (Turner) Th. Fr.	ruskoneulajäkälä	Mlv, Mkv, Ir; yleensä puuaineksella melko valoisilla paikoilla, usein vanhoilla puurakenteilla, mutta myös vanhoilla lehtipuilla (etenkin tammella).	ind.	VU
Collema subnigrescens Degel.	haavanhyytelöjäkälä	Mkv, Mlv; pienilmastoltaan kosteissa metsissä lehtipuilla, lähes aina vanhoilla haavoilla.	ind.	VU
Leptogiun cyanescens (Rabenh.) Körb.	sinikesijäkälä	Rjk, Rjm, K, Vk; yleensä rannoilla valuvetisillä kallioseinillä, purokivillä ja lahoppuilla, joskus puiden sekä pensaiden karkeakaarnaisilla tyvillä.		VU
Lobaria scrobiculata (Scop.) P. Gaertn.	kalliokeuhkojäkälä	K, Mkv, Sk; lievästi happamilla kallioseinämillä, selvästi harvinaisempi lähinnä vanhojen raitojen epifyyttinä vanhoissa metsissä.	ind.	VU
Massalongia carnosa (Dicks.) Körb.	sammaljäkälä	K; sammalilla silikaattikallioilla suht kosteilla mutta valoisilla paikoilla.		NT
Nephroma resupinatum (L.) Ach.	nukkamunuaisjäkälä	Mv, K; vanhojen lehtipuiden epifyytti, myös kallioilla sekä sammalilla että suoraan kivellä, yleensä pystypinnoilla.	ind.	NT
Peltigera membranacea (Ach.) Nyl.	kelmunahkajäkälä	K, M; varjoisilla kallioseinämillä sammalilla ja vanhojen lehtipuiden tyvillä.		NT
Protopannaria pezizoides (Weber) P.M. Jørg. & S. Ekman	sammallimijäkälä	Mkv, K; humuspitoisella maalla, sammalilla, lahoavilla puilla, vanhojen lehtipuiden tyvillä, sammalilla kosteilla kallioilla.	ind.	NT
Verrucaria ochrostoma (Borrer ex Leight.) Trevis.	kalvasmustuainen	Kk, Ir; kalkkikallioilla, betonilla, valoisilla paikoilla		NT
		Vantaalta tiedossa yhteensä 155 lajia		
		Aiempia havaintoja harvinaisuuksista vuoden 2009 rajansiirrossa Helsingille luovutetulta alueelta		
Peltigera venosa (L.) Hoffm.	suoninahkajäkälä	Kk, K, Rj, Ij; paljaalla maalla usein kosteahkoilla paikoilla, kuten kallioseinämien tyvillä, hiekkamailla jyrkillä rinteillä kuten jokien ja teiden penkoilla, kalkinsuosija.		NT
Rinodina bischoffii (Hepp) A. Massal.	nauhanappijäkälä	Kk; kalkkikallioilla		VU
Scytinium gelatinosum (With.) Otálora, P. M. Jørg. & Wedin	ruskokesijäkälä	Kk, K; sammalilla, yleensä kalkkipitoisilla kallioilla, maassa, harvoin myös puiden tyvillä.		NT

Scytinium imbricatum (P. M. Jørg.) Otálora, P. M. Jørg. & Wedin	limikesijäkälä	Kk; kalkkipitoisella maalla, yleensä sammalilla.		NT